

FORMAREA PARTENERIATULUI ÎN EDUCAȚIA FIZICĂ A ELEVILOR DE VÂRSTĂ ȘCOLARĂ MICĂ

Leșco Victoria,

Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport, Chișinău, Republica Moldova

Rezumat. Analizând formarea parteneriatului educațional, considerăm oportun să actualizăm și să esențializăm unele aspecte ce țin de acest concept. Este necesar să menționăm că parteneriatul educațional se desfășoară în paralel cu procesul instructiv-educativ și că el este o condiție, dar și un factor important de realizare eficientă a familiei; de transformare a școlii într-o instituție prietenoasă nu numai copilului, dar și întregii familii. Luând în considerație etapele, obiectivele și rolul esențial al parteneriatului educațional dintre instituția de învățământ, profesorul de educație fizică, elev și familie, acesta reprezintă astăzi unul dintre cei mai eficienți factori de susținere a familiei privind educația și formarea personalității elevului. Instituția de învățământ învață elevii, le oferă posibilități ca ei să-și dobândească instrumentele cognitive și sociale necesare pentru a reuși în viață, concomitent cu pedagogizarea familiei prin intermediul profesorilor de educație fizică și prin educarea părinților. Implicarea familiei în viața și activitatea școlii, mai ales în cadrul orelor de educație fizică, este de un real folos ambelor instituții sociale, deoarece susținerea reciprocă, colaborarea acestora este centrată pe formarea-dezvoltarea personalității elevului.

Cuvinte-cheie: parteneriat educațional, școală – familie, educație fizică.

Problema cercetată. Parteneriatele educaționale sunt o componentă esențială a vieții școlare. În accepțiunea mai multor cercetători [1], parteneriatul educațional este definit ca o formă de comunicare, cooperare și colaborare în sprijinul copilului la nivelul procesului educațional. În acest context, este necesar să menționăm că parteneriatul educațional se desfășoară în paralel cu procesul instructiv-educativ și că el este o condiție, dar și un factor important de realizare eficientă a familiei; de transformare a școlii într-o instituție prietenoasă nu numai copilului, dar și întregii familii.

Astfel, cercetătoarea Vrășmaș E. consideră că parteneriatul educațional reprezintă o formă de sprijin, asistență și unificare a influențelor educative formale. Colaborarea dintre părinți și cadrele didactice, consultarea familiei, în anumite momente ale procesului educațional, va asigura calitatea în educație și va spori randamentul școlar [5]. Întrucât vom analiza coordonatele definitorii ale parteneriatului educațional, considerăm oportun să actualizăm și să esențializăm unele aspecte ce țin de acest concept. Astfel, Cristea S. definește noțiunea de parteneriat educațional la nivelul unui concept operațional. În această cheie, parteneriatul educațional constituie: un angajament într-o acțiune comună negociată; un aport de

resurse, de schimbări, de contacte, de rețele asociate în termeni constructivi; prestare de servicii realizate de agenții sociali; un acord de colaborare între parteneri, care lucrează împreună la realizarea scopului; un cadru instituțional de rezolvare a unor probleme comune, prin acțiuni coerente, plecând de la definiția obiectivelor-cadru cu repartizarea clară a responsabilităților și a proceselor de evaluare (într-un spațiu și timp delimitat) [2]. Deci parteneriatul reprezintă o colaborare între două sau mai multe părți acționând împreună pentru a atinge interese sau obiective comune.

Părțile implicate în realizarea parteneriatului educațional, de obicei, sunt:

- instituțiile educației: familie, instituție de învățământ și comunitate;
- agenții educaționali: copil, părinți, cadre didactice, specialiști în rezolvarea unor probleme educaționale (psihologi, consilieri, psihopedagogi, terapeuți etc.);
- membri ai comunității cu influență asupra creșterii, educării și dezvoltării copilului (medici, factori de decizie, reprezentanții bisericii, ai poliției etc.);
- influențele educative exercitate la anumite momente asupra copilului;
- programele de creștere, îngrijire și educare a copilului;

- formele educației în anumite perioade.

Vrăsmaș E. definește parteneriatul educațional ca fiind o atitudine în câmpul educației, concept central pentru abordarea de tip curricular, flexibilă și deschisă problemelor educative, ca fiind o formă de comunicare, cooperare și colaborare în sprijinul copilului la nivelul procesului educațional [5, p. 217-218]. Parteneriatul dintre pedagogi, elevi și familie are un rol deosebit în funcționarea școlii, în îndeplinirea obiectivelor acesteia și se poate realiza astfel:

- facilitează legătura dintre elev, familie, personalul școlii și comunitate;
- creează o atmosferă de lucru mai sigură în instituția de învățământ;
- susține cadrele didactice în munca lor;
- optimizează abilitățile școlare ale elevilor și competențele parentale ale adulților;
- îmbunătățește abilitățile educaționale ale părinților;
- favorizează îmbunătățirea programelor de studiu și a climatului școlar;
- ajută la perfecționarea managementului școlii și a managementului familial de organizare – gestionare a modului sănătos de viață.

Ilustrul pedagog rus B. A. Сухомлинский afirma că educația copilului trebuie începută de la pedagogizarea părinților. Educația în familie și școală este un proces unic. Părinții trebuie să fie aliații care ar inspira încredere cadrului didactic [6, p. 17], dar și profesorului de educație fizică. Prin intermediul parteneriatului educațional, cadrele didactice, profesorul de educație fizică, părinții vor reuși să cunoască mai bine copilul, să contribuie semnificativ la formarea și dezvoltarea lui, concomitent, vor fi preocupați și de autoperfecționare în calitate de educatori și personalități.

Luând în considerație că familia este mediul primar în care se află copilul [3], putem constata că, prin contribuția sa la acțiunile din cadrul parteneriatului educațional, ea favorizează educația calitativă. În acest sens, esențial este faptul că un proces educațional eficient include atât procesul de predare-învățare-evaluare, cât și consilierea

psihopedagogică a cadrelor didactice, a copiilor și a familiei lor.

Parteneriatul educațional are drept temei funcțional o relație specială între instituția de învățământ (manager școlar, cadre didactice, psiholog școlar – consilier etc.) și beneficiar (elev/părinții acestuia), o relație care implică responsabilitate, cooperare, încredere, respect și confidențialitate, include o muncă axată pe dezvoltare și autoeficiență personală. Investigația preliminară a demonstrat că consilierea psihopedagogică realizată în contextul parteneriatului educațional constituie un proces complex, care include mai multe etape și strategii. Acestea sunt: 1) pedagogizarea părinților axată pe dezvoltare în grup (pe clase, sau paralele etc.); 2) activități organizate special pentru cadrele didactice (profesorul de educație fizică); 3) încurajarea beneficiarului de a comunica, pentru ca acesta să stabilească o relație de cooperare cu profesorul de educație fizică și instituția de învățământ; 4) ascultarea empatică și activă a beneficiarului (elevul și/ sau familia); 5) observarea reacțiilor și a manifestărilor beneficiarului (mimică, gesturi, comportament); 6) participarea printr-o contribuție efectivă a elevului și familiei sale la activitățile organizate în cadrul școlar, și anume la orele de educație fizică; 7) identificarea, definirea, prevenirea și clarificarea problemelor cu care se confruntă elevul și familia acestuia; 8) identificarea modalităților de rezolvare a problemelor depistate; 9) confruntarea beneficiarului cu propriile așteptări și convingeri, care reprezintă surse de rezistență la schimbare; 10) examinarea soluțiilor alternative posibile, cu scopul facilitării unor decizii și comportamente noi; 11) adoptarea schimbării evolutive (din partea tuturor actorilor educativi) [4].

Luând în considerație etapele, obiectivele și rolul esențial al parteneriatului educațional dintre instituția de învățământ, profesorul de educație fizică, elev și familie, acesta reprezintă astăzi unul dintre cei mai eficienți factori de susținere a familiei privind educația și formarea personalității elevului. Instituția de învățământ învață elevii,

le oferă posibilități ca ei să-și dobândească instrumentele cognitive și sociale necesare pentru a reuși în viață, concomitent cu pedagogizarea familiei prin intermediul profesorilor de educație fizică și prin educarea părinților. Instituțiile de învățământ educă nu numai elevii, dar și părinții acestora. Implicarea familiei în viața și activitatea școlii, mai ales în cadrul orelor de educație fizică, este de un real folos ambelor instituții sociale, deoarece susținerea reciprocă, colaborarea acestora este centrată pe formarea-dezvoltarea personalității elevului. Parteneriatul în care familia și școala în cadrul orelor de educație fizică își împart și valorifică responsabilitățile și interacțiunile asupra realizării unei educații pentru familie, pentru un mediu sănătos de viață, este factorul care se poate considera drept unul ce explorează posibilitățile dezvoltării cu succes a educației psihopedagogice a familiei (de tipul celei preventive și axate pe dezvoltarea parentală).

Chestionarul realizat în cadrul unor activități de perfecționare a profesorilor de educație fizică (62 s) din mun. Chișinău a permis să stabilim următoarele aspecte:

- educația fizică a elevilor și părinților are ca-

racter psihopedagogic (se valorifică ambele dimensiuni, cea psihologică și cea pedagogică) – 95%;

- educația pentru dezvoltarea părinților (sub variate forme: adunări cu părinții, școli pentru părinți, ateliere de formare, conferințe, mese rotunde etc.) – 100%;
- educația preventivă realizată cu părinții (forme individuale) – 100%;
- educația preventivă realizată cu părinții (forme colective/în grup) – 85%;
- educația preventivă realizată cu elevii (forme individuale; forme colective/ în grup) – 85%;
- educația în situație de criză a elevilor – 100%;
- educația în situație de criză a părinților – 81%;
- educația remedială a elevilor – 100%;
- educația remedială a părinților – 83%.

Organizarea și metodele cercetării. În acest context important, vom preciza problemele cu care se confruntă elevul și familia cel mai frecvent. Acestea au fost selectate în baza chestionarului și a observațiilor proprii; au fost concentrate într-un tabel și repartizate conform tematicii expuse anterior (taxonomie a dificultăților).

Tabelul 1. Probleme cu care se confruntă familia

Nr. crit.	Tipul de educație	Problemele/dificultățile cu care se confruntă familia	Adresări (%)
1	educația pentru dezvoltare	dificultăți în dezvoltarea personalității copilului	98
		dezvoltarea cognitivă și educația intelectuală	90
		dezvoltarea și educația morală	75
		dezvoltarea și educația tehnologică	31
		dezvoltarea și educația estetică	47
		dezvoltarea și formarea modului sănătos de viață	93
		primele prietenii	47,7
		dificultăți în educația familială	91
2	educația preventivă	respectarea drepturilor copilului	25
		dezvoltarea personalității individului (la fiecare perioadă de vârstă)	83
		trăsături de personalitate (temperament, caracter, aptitudini etc.)	86
		cariera și reușita școlară	97
		cerințe față de dezvoltarea psihofizică a elevului (curriculumul și cogniția etc.)	92,4

3	educația în situații de criză	trecerea elevului la studiile școlare	76,4
		criza de detașare de familie	83,2
		divorțul părinților	27,2
		criza de vârstă (proteste, certuri, conflicte etc.)	57,3
		întâmplări nefericite în cadrul familiei (decese, accidente etc.)	21,6
		agresivitate și violență în cadrul familiei	21,3
4	educația remedi- ală	stres/ distres	63,2
		dificultăți generate de îmbolnăvirea copiilor	38,3
		dificultăți generate de îmbolnăvirea părinților	23,8
		pierderea locului de muncă al părintelui	2,0
		consumul abuziv de alcool	18,7
		persecutare din partea colegilor de clasă	17,4

După cum putem observa, serviciul psihologic și dirigenții au o arie mare de muncă, în cadrul căreia se acordă ajutor individual și în grup/ colectiv atât elevilor, cât și părinților.

Concluzii și recomandări. Din conversațiile cu psihologii școlari, dirigenții și părinții putem conchide că parteneriatul, colaborarea tuturor actorilor procesului educațional sporește calitatea procesului și rezultatul consilierii familiei. În concluzie, putem remarca că parteneriatul educațional dintre instituția de învățământ și familie constituie unul dintre cei mai eficienți factori de susținere și orientare a familiei, realizat prin intermediul profesorilor de educație fizică, care vizează educația și formarea personalității copilului. Instituția de învățământ prin intermediul procesului didactic și al consilierii psihopedagogice învață copiii, le oferă posibilități ca ei să conștientizeze și să dobândească competențe esențiale de tip cognitiv și social, necesare pentru a reuși în viață.

De asemenea, procesul psihopedagogic contribuie la orientarea și perfecționarea nu numai a copiilor, ci și a părinților acestora. Adulții învață că fiecare copil este unic și are un ritm propriu de dezvoltare. La rândul său, fiecare părinte este unic. Părinții trebuie să învețe în procesul psihopedagogic să-și cunoască copilul și personalitatea lui; să răspundă individualizat nevoilor sale și nevoilor copilului său. A fi un bun părinte presupune întâlnirea fericită a două individualități: părinte și copil, pe drumul parcurs de copil în dezvoltarea sa împreună cu părintele, care învață împreună cu/și de la copilul său, care se implică în toate activitățile copilului, astfel încât acesta din urmă să se poată dezvolta ajungând la potențialul său maximal.

Toate aspectele vizate se pot realiza doar printr-un parteneriat eficient familie – școală – elev și din perspectiva unei colaborări axate pe principiile educației permanente.

Referințe bibliografice:

1. Caron, G. (2009). *Cum să susținem copilul în funcție de temperamentul său: la școală și acasă*. București: Didactica Publishing House. 324 p.
2. Cristea, S. (2003). *Fundamentele științelor educației. Teoria generală a educației*. Chișinău: Litera Internațional. 240 p.
3. Cuznețov, L. (2015). *Consilierea și educația familiei. Introducere în consilierea ontologică complexă a familiei*. Chișinău: Primex-Com SRL. 488 p.
4. Cuznețov, L. (2002). *Dimensiuni psihopedagogice și etice ale parteneriatului educațional*. Chișinău: UPS „I. Creangă”. 125 p.
5. Vrăsmaș, E.A. (2002). *Consilierea și educația părinților*. București: Aramis. 176 p.
6. Сухомлинский, В.А. (1981). *Родительская педагогика*. Москва: Просвещение. 126 с.